

CONSCIOUS YOUTH BEHAVIOURS.
IN EMERGING REALITIES

Πρακτικές μη τυπικής εκπαίδευσης: Ψευδείς πληροφορίες & απάτες (Hoaxes & Scams)

A2 ΕΡΓΑΛΕΙΟΘΗΚΗ CYBER

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

#4	Αναζήτηση της αλήθειας: Πλοήγηση στη δίνη των διαδικτυακών πληροφοριών
Απειλή (ες)	Online απάτες
	<p>Οι απειλές στον κυβερνοχώρο για τους νέους, ιδίως οι διαδικτυακές φάρσες και απάτες, αποτελούν σημαντική ανησυχία στο ψηφιακό τοπίο. Οι διαδικτυακές φάρσες είναι ψευδείς πληροφορίες που διαδίδονται μέσω του διαδικτύου, σχεδιασμένες να εξαπατούν ή να παραπλανούν τους χρήστες, προκαλώντας συχνά σύγχυση, παραπληροφόρηση και ενίοτε πανικό.</p> <p>Οι απάτες περιλαμβάνουν δόλιες ή παραπλανητικές πράξεις, συνήθως για οικονομικό όφελος, εκμεταλλευόμενες την εμπιστοσύνη ανυποψίαστων θυμάτων. Αυτές οι απειλές στον κυβερνοχώρο μπορεί να έχουν βαθιές επιπτώσεις στους νέους, συμπεριλαμβανομένων οικονομικών απωλειών, ψυχολογικής δυσφορίας και μειωμένης εμπιστοσύνης στις ψηφιακές επικοινωνίες.</p> <p>Ευρωπαϊκές μελέτες αναδεικνύουν αυτές τις ανησυχίες, τονίζοντας τη σημασία της ευαισθητοποίησης, της εκπαίδευσης και των προληπτικών μέτρων για την προστασία των νεαρών χρηστών του διαδικτύου από τέτοιου είδους απειλές.</p>
Τυπολογία	Παιχνίδι ρόλων
Διάρκεια	155 λεπτά (μπορεί να προσαρμοστεί ανάλογα με το βάθος των δραστηριοτήτων)
Παρακολούθηση	Δια ζώσης σε τάξη
Σκοπός	Αυτή η πρακτική έχει ως στόχο να εφοδιάσει τους συμμετέχοντες με τις δεξιότητες και τις γνώσεις που απαιτούνται για την κριτική αξιολόγηση των διαδικτυακών πληροφοριών, την αναγνώριση και την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης και την κατανόηση της σημασίας της παιδείας στα μέσα ενημέρωσης για τη διάκριση αξιόπιστων πληροφοριών. Επικεντρώνεται στην ενίσχυση της κριτικής σκέψης και της αυτοεκτίμησης για την ασφαλή και υπεύθυνη πλοήγηση σε διαδικτυακά περιβάλλοντα, αντιμετωπίζοντας συγκεκριμένα τις απειλές των διαδικτυακών φαρσών και απάτης. Αυτές οι απειλές περιλαμβάνουν ψευδείς ή παραπλανητικές πληροφορίες που παρουσιάζονται ως πραγματικές ειδήσεις, φήμες ή εντυπωσιακές ιστορίες που έχουν σχεδιαστεί για να εξαπατήσουν ή να χειραγωγήσουν.
Μαθησιακοί στόχοι	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάπτυξη δεξιοτήτων κριτικής σκέψης για την αναγνώριση και αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης και των κατασκευασμένων ιστοριών. • Κατανόηση της ισορροπίας μεταξύ του ελέγχου του περιεχομένου και της ελευθερίας της έκφρασης. • Βελτίωση της κατανόησης της ψηφιακής παιδείας στα μέσα ενημέρωσης για τη διάκριση αξιόπιστων πληροφοριών.

Προφίλ εκπαιδευόμενου	<ul style="list-style-type: none"> • Συμμετέχοντες ηλικίας 13-18 ετών, με βασικές δεξιότητες ψηφιακής πλοήγησης. Δεν υπάρχουν ειδικές προϋποθέσεις, αλλά το ενδιαφέρον για τα ψηφιακά μέσα και τις διαδικτυακές αλληλεπιδράσεις είναι επωφελής.
Αρ. Συμμετοχόντων	<ul style="list-style-type: none"> • 15-20 (ιδανικός για τη διευκόλυνση ομαδικών συζητήσεων και δραστηριοτήτων)
Εργαλεία	<ul style="list-style-type: none"> • Συσκευές συνδεδεμένες στο Διαδίκτυο (φορητοί υπολογιστές/tablets) • Προβολέας και οθόνη για παρουσιάσεις • Οδηγοί και πόροι για τον έλεγχο των γεγονότων • Κάρτες σεναρίων που απεικονίζουν διάφορες διαδικτυακές φάρσες • Flip charts, μαρκαδόροι και αυτοκόλλητες σημειώσεις
Προετοιμασία	<ul style="list-style-type: none"> • Ετοιμάστε κάρτες σεναρίων με παραδείγματα διαδικτυακών φάρσας. [Βλέπε παράρτημα: Σενάρια] • Οργανώστε μια παρουσίαση σχετικά με τον ψηφιακό γραμματισμό στα μέσα ενημέρωσης και την κριτική σκέψη. • Συγκεντρώστε πηγές ελέγχου των γεγονότων και δημιουργήστε φυλλάδια.
Εφαρμογή	<ul style="list-style-type: none"> • Εισαγωγή (15 λεπτά): Συζητήστε εν συντομία τον αντίκτυπο των διαδικτυακών φάρσων και τη σημασία της κριτικής σκέψης στο διαδίκτυο. • Παρουσίαση του γραμματισμού στα μέσα ενημέρωσης (30 λεπτά): Παρουσιάστε βασικές έννοιες του γραμματισμού στα μέσα ενημέρωσης, δίνοντας έμφαση στην αξιολόγηση των πηγών και των πληροφοριών. • Ανάλυση σεναρίων (20 λεπτά): Χωριστείτε σε μικρές ομάδες. Κάθε ομάδα λαμβάνει κάρτες σεναρίων και εργάζεται από κοινού για να εντοπίσει σημάδια φάρσας και να συζητήσει στρατηγικές επαλήθευσης. • Ομαδικές παρουσιάσεις (30 λεπτά): Οι ομάδες παρουσιάζουν τα ευρήματά τους και τις στρατηγικές τους για την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης. • Εργαστήριο Ελέγχου Γεγονότων (30 λεπτά): Διαδραστική συνεδρία για τη χρήση πηγών ελέγχου γεγονότων. Εξάσκηση με παραδείγματα από τον πραγματικό κόσμο. • Παιχνίδι ρόλων και συζήτηση (30 λεπτά): Ασκήσεις παιχνιδιού ρόλων που προσομοιώνουν συναντήσεις με διαδικτυακές φάρσες, ακολουθούμενες από συζήτηση σχετικά με την εξισορρόπηση της ελευθερίας της έκφρασης με την υπεύθυνη ανταλλαγή περιεχομένου.
Συμβουλές	<ul style="list-style-type: none"> • Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να σκεφτούν κριτικά για κάθε σενάριο, εστιάζοντας στην αξιολόγηση των πηγών, στη διασταύρωση των πληροφοριών και στη σημασία της κριτικής αξιολόγησης των ισχυρισμών. • Διευκολύνετε τις συζητήσεις σχετικά με τις ευρύτερες επιπτώσεις της ανταλλαγής μη επαληθευμένων πληροφοριών και το ρόλο της παιδείας

	<p>στα μέσα ενημέρωσης στην προώθηση ενός καλά ενημερωμένου κοινού.</p> <ul style="list-style-type: none"> Χρησιμοποιήστε τα σενάρια για να επισημάνετε τα πρακτικά εργαλεία και τους πόρους που διατίθενται στο διαδίκτυο για τον έλεγχο των γεγονότων.
Μέτρα ασφαλείας	<ul style="list-style-type: none"> Εξασφαλίστε την ασφάλεια στο διαδίκτυο κατά τη διάρκεια των διαδικτυακών δραστηριοτήτων. Δημιουργήστε ένα χώρο για συζητήσεις με σεβασμό και χωρίς επικρίσεις.
Εξωτερικές αναφορές και πηγές	<p>Εξωτερικές αναφορές:</p> <ul style="list-style-type: none"> Empowering young people to tell fake from fact Playing to learn
Συνεργάτης Συγγραφέας	PRISM Impresa Sociale s.r.l.

Παράρτημα. Κάρτες σεναρίων με παραδείγματα διαδικτυακών φάρσας.

Εκτύπωση καρτών σεναρίων για το «Αναζήτηση της αλήθειας: Πλοήγηση στη δίνη των διαδικτυακών πληροφοριών »

Κάρτα σεναρίου 1: Θαυματουργή θεραπεία

- Περιγραφή:** Μια ανάρτηση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ισχυρίζεται ότι ένα νέο, φυσικό συμπλήρωμα θεραπεύει τον καρκίνο μέσα σε λίγες ημέρες και έχει κατασταλεί από τις φαρμακευτικές εταιρείες. Περιλαμβάνει μαρτυρίες και έναν σύνδεσμο για την αγορά του συμπληρώματος.
- Εργασία:** Προσδιορίστε τα σημάδια που δείχνουν ότι πρόκειται για φάρσα. Συζητήστε πώς να επαληθεύσετε τις πληροφορίες.

Κάρτα σεναρίου 2: Σκάνδαλο διασημοτήτων

- Περιγραφή:** Κυκλοφορεί ένα άρθρο στο διαδίκτυο που ισχυρίζεται ότι μια δημοφιλής προσωπικότητα συνελήφθη για σοβαρό έγκλημα. Η πηγή είναι ένας ιστότοπος που μιμείται ένα έγκριτο ειδησεογραφικό πρακτορείο, αλλά με ελαφρώς διαφορετική διεύθυνση URL.
- Εργασία:** Ο χρήστης θα πρέπει να κάνει μια έρευνα για το θέμα: Εντοπίστε τις ενδείξεις που υποδεικνύουν ότι αυτή η ιστορία μπορεί να είναι ψεύτικη. Περιγράψτε τα βήματα για να επαληθεύσετε την είδηση της διασημότητας.

Κάρτα σεναρίου 3: Πολιτική φήμη

- **Περιγραφή:** Ένα post από έναν λογαριασμό στο X που μοιάζει με γνωστό πολιτικό αναλυτή αναφέρει μια αμφιλεγόμενη αλλαγή πολιτικής. Το post στερείται πηγών και έρχεται σε αντίθεση με τις επίσημες δηλώσεις.
- **Εργασία:** Συζητήστε γιατί αυτό το post μπορεί να είναι παραπλανητικό. Πώς θα επιβεβαιώνατε την ακρίβεια της πολιτικής είδησης;

Κάρτα σεναρίου 4: Δωρεάν αεροπορικά εισιτήρια

- **Περιγραφή:** Ένα e-mail ισχυρίζεται ότι μια μεγάλη αεροπορική εταιρεία δίνει δωρεάν εισιτήρια στους πρώτους 100 ερωτηθέντες για να γιορτάσει την επέτειό της. Ζητά προσωπικές πληροφορίες για να διεκδικήσει τα εισιτήρια.
- **Εργασία:** Προσδιορίστε τα χαρακτηριστικά μιας πιθανής απόπειρας απάτης. Ποιες είναι οι ασφαλείς πρακτικές για την ανταπόκριση σε τέτοιες προσφορές;

Κάρτα σεναρίου 5: Φάρσα ιστορικής ανακάλυψης

- **Περιγραφή:** Μια ανάρτηση σε ιστολόγιο περιλαμβάνει μια ιστορία σχετικά με την ανακάλυψη ενός αρχαίου πολιτισμού στον Άρη, με λεπτομερείς φωτογραφίες και αποσπάσματα από επιστήμονες. Η ανάρτηση παραπέμπει σε έναν ιστότοπο που ζητά δωρεές για τη χρηματοδότηση περαιτέρω ερευνών.
- **Εργασία:** Η αποστολή είναι να αναλάβουν οι πολίτες τη χρηματοδότηση της εκστρατείας; Αναλύστε την αξιοπιστία αυτής της ανακάλυψης. Τι μέτρα θα λαμβάνατε για να ελέγξετε την ιστορία αυτή;

Κάρτα σεναρίου 6: Viral βίντεο φυσικής καταστροφής

- **Περιγραφή:** Ένα δραματικό βίντεο δείχνει μια μεγάλη πόλη να πλήττεται από έναν καταστροφικό σεισμό, προκαλώντας εκτεταμένο πανικό. Μια πιο προσεκτική εξέταση αποκαλύπτει ασυνέπειες στα ορόσημα και την αρχιτεκτονική.
- **Εργασία:** Προσδιορίστε ενδείξεις που υποδηλώνουν ότι το βίντεο μπορεί να μην είναι γνήσιο. Πώς μπορείτε να επαληθεύσετε το συμβάν;

Κάρτα σεναρίου 7: Επενδυτικό σύστημα

- **Περιγραφή:** Μια ανάρτηση σε διαδικτυακό φόρουμ προωθεί ένα επενδυτικό σχήμα κρυπτονομισμάτων, το οποίο εγγυάται υψηλές αποδόσεις χωρίς κίνδυνο. Διαθέτει διαγράμματα και γραφήματα από άγνωστες πηγές.
- **Εργασία:** Προσδιορίστε τα προειδοποιητικά σημάδια μιας πιθανής απάτης. Συζητήστε πώς να ερευνάτε επενδυτικές ευκαιρίες με ασφάλεια.

Αιτιολόγηση: Τα επτά σενάρια επιλέχθηκαν για να καλύψουν ένα ευρύ φάσμα διαδικτυακών φαρσών και παραπληροφόρησης που μπορεί να συναντήσουν οι χρήστες του διαδικτύου, ιδίως οι νεότεροι. Κάθε σενάριο αντικατοπτρίζει έναν συγκεκριμένο κίνδυνο ή ένα σύνολο κινδύνων που σχετίζονται με τον ψηφιακό γραμματισμό, την κριτική σκέψη και την ασφαλή

πλοήγηση στους διαδικτυακούς χώρους. Ακολουθεί ο λόγος για τον οποίο επιλέχθηκε το καθένα και οι κίνδυνοι που κρύβονται πίσω από αυτά:

1. Θαυματουργή θεραπεία υγείας

Κίνδυνος: Εκμετάλλευση των προβλημάτων υγείας και προώθηση δυνητικά επικίνδυνων ή αναποτελεσματικών θεραπειών. Αυτό το σενάριο αναδεικνύει τον κίνδυνο της εμπιστοσύνης σε μη επαληθευμένες ιατρικές συμβουλές και τη σημασία της διαβούλευσης με επαγγελματίες υγείας, καταπολεμώντας τη διάδοση της ιατρικής παραπληροφόρησης.

2. Σκάνδαλο διασημοτήτων

Κίνδυνος: Διάδοση ψευδών πληροφοριών για clickbait ή δυσφήμιση. Δείχνει πόσο εύκολα οι ψευδείς ειδήσεις μπορούν να μιμηθούν αξιόπιστες πηγές για να χειραγωγήσουν την κοινή γνώμη ή να βλάψουν τη φήμη των ατόμων, τονίζοντας την ανάγκη επαλήθευσης των ειδήσεων μέσω αξιόπιστων μέσων.

3. Πολιτική φήμη

Κίνδυνος: Χειραγώγηση πολιτικών απόψεων ή πρόκληση περιττού πανικού μέσω αβάσιμων φημών. Αυτό διδάσκει την κριτική αξιολόγηση των πολιτικών πληροφοριών, τη σημασία της αξιοπιστίας των πηγών και τον αντίκτυπο της παραπληροφόρησης στις δημοκρατικές διαδικασίες.

4. Δωρεάν αεροπορικά εισιτήρια

Κίνδυνος: Απόπειρες ηλεκτρονικής απάτης που μεταμφιέζονται σε ελκυστικές προσφορές. Αυτό το σενάριο είναι ζωτικής σημασίας για την κατανόηση του τρόπου με τον οποίο μπορούν να παραβιαστούν οι προσωπικές πληροφορίες και της σημασίας του σκεπτικισμού απέναντι σε υπερβολικά καλές για να είναι αληθινές προσφορές, αναδεικνύοντας στρατηγικές για την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

5. Φάρσα ιστορικής ανακάλυψης

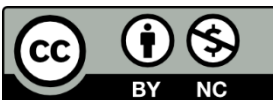
Κίνδυνος: Διάδοση φανταστικών αλλά ψευδών επιστημονικών «ανακαλύψεων» για εκμετάλλευση της περιέργειας ή για οικονομικό κέρδος. Υπογραμμίζει την ανάγκη για επιστημονική παιδεία, αμφισβήτηση των εντυπωσιακών ισχυρισμών και επαλήθευση των πληροφοριών μέσω καθιερωμένων επιστημονικών καναλιών.

6. Viral βίντεο φυσικής καταστροφής

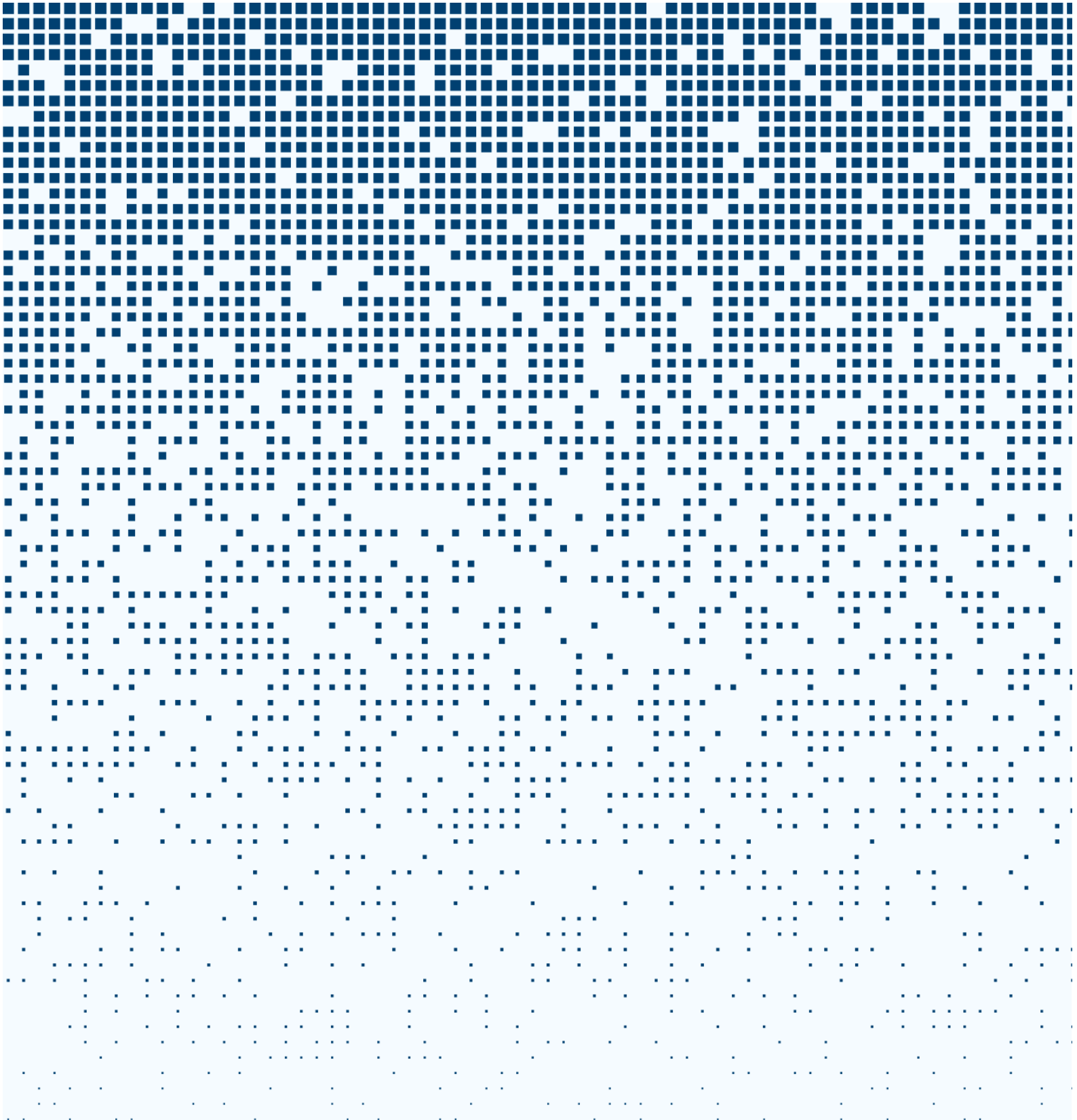
Κίνδυνος: Κοινοποίηση χειραγωγημένου ή λανθασμένου από άποψη πλαισίου περιεχομένου για την πρόκληση φόβου, σύγχυσης ή παραπληροφόρησης. Δείχνει τη σημασία του οπτικού αλφαριθμητισμού, της αναγνώρισης της δυνατότητας χειραγώγησης βίντεο και της ανάγκης διασταυρούμενης επαλήθευσης με αξιόπιστες πηγές ειδήσεων.

7. Επενδυτικό σύστημα

Κίνδυνος: Οικονομικές απάτες που εκμεταλλεύονται τη γοητεία του γρήγορου πλούτου. Αυτό το σενάριο επιλέγεται για να εκπαιδεύσει σχετικά με τους κινδύνους της επενδυτικής απάτης, διδάσκοντας τη σημασία της κριτικής διερεύνησης των επενδυτικών ευκαιριών και της κατανόησης των χαρακτηριστικών των νόμιμων χρηματοοικονομικών συμβουλών.

This Document is published under an [Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) International license [CC BY-NC].

Conscious Youth Behaviours in Emerging Realities

Erasmus+ KA2 Cooperation Partnerships in School Education

[Reference n. 2023-1-EL01-KA220-SCH-000156982]

**Co-funded by
the European Union**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.